

SOSIAALITOIMEN TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS 2019

Soslk § 30 Tarkastuslautakunta on antanut arviointikertomuksena vuoden 2019 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta. Sosiaalilautakuntaa koskevat huomiot ovat olleet seuraavia:

Lapsiperhetyö on sitovuustasolla pysynyt budjettiraamissa. Lapsiperhe-työssä toiminnallisesti tavoitteet eivät ole täysin toteutuneet muutoin kuin työhyvinvoinnin osalta, lapsiperhetyössä on ollut merkittävä vajaus tarkasteluvuoden aikana henkilöresursseissa.

Vanhustyö on ylittänyt budjettinsa 70 543 €. Toiminnallisesti tavoitteiden saavuttamisessa vaikuttaa olleen ongelmia hoiva- ja palvelusuunnitelmia koskien. Sairauspoissaolot ovat merkittävästi lisääntyneet.

Vammaispalvelut ovat pysyneet budjetissa. Toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet hyvin. Sairauspoissaolot ovat merkittävästi lisääntyneet edellisvuodesta, joskin ovat tavoiterajoissa.

Aikuissosiaalityö ja työllisyyspalvelut ovat pysyneet budjetissa. Pitkään työttömänä olleiden aktivointi ei ole edennyt aivan strategisen tavoitteen mukaisesti. Kuntouttava työtoiminta on merkittävästi lisääntynyt, joskin jäi alle puoleen talousarviotavoitteesta. Työttömien terveystarkastusten määrä ei toteutunut.

Tarkastuslautakunta toteaa, että sosiaalitoimi on pysynyt suhteellisen hyvin tavoitteissaan ja valtuuston asettamassa talousarviossa. Merkittäviä ylityksiä ei ole ollut millään osa-alueilla. Sosiaalilautakunnan alaisen sosiaalitoimen toimintakate (nettomenot) oli - 5.594.911 euroa, jossa ali-tusta talousarvioon nähden 2.033 euroa.

Kuntastrategiassa on linjattu, että sosiaalitoimen kannalta on tärkeää omaishoidon ja kotipalvelujen tukeminen. Tarkastuslautakunta suosittaa, että lapsiperheille annettaisiin ennaltaehkäisevää tukea mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tarkastuslautakunnan mielestä kunnassa van-huspalvelut toimivat hyvin.

Terveystoimen toimintakate (nettomenot) oli 7.866.842 euroa. (7.024.958 euroa vuonna 2018). Ne ylittyivät budjetoidusta 588.952 eu-roa. Ylityksestä 120.720 euroa johtuu erikoissairaanhoidon nettomenojen ylittymisestä ja 468.231 € perusterveydenhuollon nettomenojen ylittymisestä. Perusterveydenhuollon palvelut tuottaa Kuopion kaupunki, talous-arvion ylittymiseen vaikuttaa Kuopion kaupungille perusterveydenhuol-losta maksettavan maksuosuuden kasvu edelliseen vuoteen verrattuna 572.418 eurolla.

Terveyspalveluiden tavoitteista työttömien terveystarkastuksissa ei ole päästy tavoitteeksi asetettuun määrään 20 vuodessa. Tarkastuksia on toteutunut 6 kpl. Myös kuntoutussuunnitelmien laadinnassa ja henkilöstön koulutuksessa on jääty jälkeen suunnitellusta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että terveystoimen kustannukset ovat kunnan suurin kuluerä. Kunta on ostanut palvelut Kuopion kaupungilta ja tällä hetkellä neuvottelut jatkosta ovat kesken. Kustannusten kääntäminen laskusuuntaan on haastavaa kunnan ja yhteiskunnan väestörakenteesta johtuen. Omana toimintana kunta ei pysty terveystoimen palveluita järjestämään, joten neuvottelujen onnistumisella tulevan toteuttajan kanssa on suuri merkitys kuntalaisten palveluihin ja kunnan talouteen.

Sosiaalilautakunta toteaa tarkastuslautakunnalle:

1. Sairauspoissaolot ovat lisääntyneet vanhustyössä, erityisesti Mänty- ja Tuomikodin asumisyksikössä. Varhaisen puuttumisen keskustelut on käyty asianmukaisesti ja kolmikantaneuvottelut työterveyshuollon kanssa sairauslomien pitkittyessä. Toukokuussa 2020 käytiin työterveyshuollon kanssa neuvottelu, missä pohdittiin tilanteeseen johtaneita syitä ja yhteisiä toimenpiteitä. Syksyllä 2020 pidetään työhyvinvoinnin teemapäivä, missä työterveyshuolto on mukana. Henkilöstön jaksaminen on ollut koetuksella, koska vakituisella sekä sijaisena olleella henkilöstöllä on ollut sairauslomia runsaasti eikä päteviä sijaisia ole saatu. Pätevien sijaisten saamiseksi on tehty sopimus Sarastia Oy:n kanssa 30.8.2020 alkaen. Vetovoimainen vanhustyö –hankkeessa yksi työstettäväksi otettava tema on työn merkitykselliseksi kokeminen ja työhyvinvointi.
2. Pitkään työttömänä olevien aktivointi on edennyt edelliseen vuoteen nähden hyvin ja se näkyy tunnusluvussa, joita ovat kunnan maksama työmarkkinatuen määrä, pitkäaikaistyöttömien määrä, kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden ja toimintapäivien määrä. Asetetut talousarviotavoitteet ovat olleet ylimitoitettuja niihin keinoihin ja resursseihin nähden, joita työllisyyden hoitoon on ollut käytettävissä.
3. Omaishoidettavien määrä ja hoitoisuuden kasvuun vastaaminen korkeammalla maksuluokalla ovat vuoden aikana nousseet samoin kuin omaishoidettaville annettava palveluohjaajan ja vertaisryhmän tuki. Kotipalvelu on käyttänyt tilapäistyövoimaa, jotta se on pystynyt vastaamaan ilta- ja viikonloppuhoidon lisääntyneeseen tarpeeseen ja kaikkien asiakasryhmien palvelutarpeeseen.
4. Perusterveydenhuollon menojen kasvu vuonna 2019 verrattuna edelliseen vuoteen ei ole johtunut kuntalaisten sairastamisen tai terveydenhuollon tarjoamien palvelujen määrän kasvusta, vaan vuodeosastokapasiteetin ylimitoituksesta suhteessa tuusniemeläisten

tarpeeseen. Toisena syynä menojen kasvuun on ostopalvelu-lääkäreiden ja Juankosken lääkäreiden käyttäminen omien virkalääkäreiden puuttuessa. Toimivan ja kustannus-
tehokkaan terveydenhuollon sopimuksen aikaansaaminen on välttämätöntä. Sopimusneuvottelut Kuopion kanssa ovat johtamassa uusittuun terveydenhuollon sopimukseen, missä tullaan huomioimaan Tuusniemen kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteessa tulevana vuosina tarvittavat muutokset palvelujen laadun, Tuusniemen kuntalaisten perus- ja erityistarpeiden mukaisesti sekä työvoiman saatavuuden näkökulmasta. Elokuussa 2020 neuvotellaan tulevien vuosien kehittämistarpeista ja niiden aikatauluttamisesta, mitä ovat tulevan osaston toimintamalli, koti-sairaalatoiminta, kotisairaanhoidon ja kotipalvelun yhdistämisestä kotihoidoksi, kunnan asukkaiden tarvitseman yöhoidon järjestäminen ja mielenterveys- ja päihde-palvelut sekä näiden toimien tarvitsemat vakanssit ja henkilöstöresurssit sekä sosiaali- että terveydenhuollossa.